

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ

У зв'язку із щоденними коливаннями цін на ринку енергоносіїв та дуже високої залежності України від імпорту природного газу, нафти і нафтопродуктів, а також через постійне підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги найефективнішим способом сталого розвитку економіки та рівня життя населення України є перехід до енергоефективності. Реалізація проектів підвищення енергоефективності неможлива без залучення фінансових ресурсів, в тому числі за рахунок банківських кредитів.

Сьогодні в Україні діють декілька механізмів спрямування коштів у енергоефективність, які в тому числі відрізняються джерелом коштів та кількістю сторін, що задіяні у процесі відділення коштів кредитором до їх використання:

- проект Фонду енергоефективності;
- програма «Енергозбереження» (НЕФКО);
- проект Укресімбанку та МБРР IQ Energy;
- урядова програма «Теплі кредити»;
- пряме банківське кредитування.

Зосередимо увагу саме на банківському кредитуванні проектів з енергозбереження, що знаходиться лише на етапі становлення. Насамперед це обумовлено низьким рівнем платоспроможності фізичних та юридичних осіб в Україні, які через брак власних коштів змушені відмовлятися від інвестицій у подібні проекти.

З жовтня 2014 року для населення та ОСББ діє розроблена Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та запроваджена Кабінетом міністрів України державна програма так званих «теплих кредитів».

Даною програмою передбачено відшкодування з державного бюджету у таких розмірах:

- 20 % суми кредиту (але не більше 12 тис. грн.) на придбання негазових або неелектричних котлів для фізичних осіб;
- 35 % суми кредиту (але не більше 14 тис. грн.) на придбання енергоефективного обладнання/матеріалів для фізичних осіб-власників приватних будинків;
- 40 % суми кредиту (але не більше 14 тис. грн. в розрахунку на одну квартиру) для ОСББ, як юридичних осіб, для загальнобудинкових заходів.

Уповноваженими банками на видачу таких кредитів в рамках державної програми є чотири українські банки: ПАТ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», ПАТ «Укргазбанк» та АТ «Укресімбанк».

На сьогоднішній день АТ «Ощадбанк», ПАТ «Укргазбанк» та АТ «Укресімбанк» припинили видачу теплих кредитів у зв'язку з вичерпанням бюджетних коштів на компенсацію.

Варто також зазначити, що ПАТ «Приватбанк» продовжує здійснювати кредитування енергоефективних проектів. Для фізичних осіб ПАТ «Приватбанк» надає кредит на утеплення житла без зайвих документів, а саме на придбання енергозберігаючих матеріалів та обладнання. Сума кредиту становить у розмірі до 50 тис. грн. Строк кредиту становить до 24 місяців. Відсоткова ставка по кредиту складає до 24 % річних. Компенсація від держави становить до 35 %.

Для ОСББ ПАТ «Приватбанк» видає кредити на енергозбереження на таких умовах: строк кредиту до 7 років; валюта кредиту гривня; сума кредиту до 2 млн. грн.; порядок погашення кредиту рівними платежами, а перші 3 місяці погашаються тільки відсотки; відсоткова ставка по кредиту складає до 18 % річних. Отримання компенсації частини кредиту від держави – до 40 % вартості кредиту (за наявності одержувачів субсидій – від 40 до 70 %).

Основними проблемами розвитку банківського кредитування енергоефективних проектів в Україні є:

– відсутність законодавчої бази на ринку енергоефективності, що врегулює відносини між ключовими суб'єктами ринку, надасть можливість створювати інструменти фінансування та впроваджувати заходи з енергоефективності;

– бюджетних коштів, що виділяються на програми фінансування енергоефективності недостатньо для покриття всього попиту з боку населення та ОСББ;

– недостатня обізнаність населення, ОСББ, комунальних та приватних підприємств, та інших суб'єктів ринку енергоефективності значно уповільнюють процес залучення фінансування та реалізації проектів енергоефективності;

– попит на кредити комерційних банків є низьким через високі кредитні ставки на ринку.

Отже, фінансування заходів енергоефективності в Україні ще знаходиться на етапі становлення. Основними напрямками підвищення стимулюючої ролі держави щодо збільшення розмірів банківського кредитування енергоефективних проектів в Україні мають бути такі: стимулювання банків до пропозиції кредитів, формування попиту на такі кредити з боку підприємств та населення та недопущення розривів між попитом і пропозицією кредитних коштів на проекти підвищення енергоефективності шляхом мінімізації ризику банку та розвитку інституційних ланок системи кредитування. Розвиток процесу кредитування залежить також від налагодження діалогу між усіма учасниками процесу. Насамперед, між банками, які надають кошти на реалізацію проектів, і підприємствами, що потребує взяти до уваги особливості механізму банківського кредитування та характеристики конкретного проекту.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про енергозбереження» від 1 липня 1994 року № 74/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80>.

2. Закон України «Про Фонд енергоефективності» від 8 червня 2017 року № 2095-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2095-19>

3. Звіт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства в Україні «Механізми фінансування заходів енергоефективності в Україні» за березень 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://es.esco.agency/images/art/3-2017/art20.pdf>

4. Офіційний сайт Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/uk/consumers/derzh-pidtrymka-energozabespechenya>

Офіційний сайт ПриватБанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/teplyje-kredity-uteplajems-a-vmeste>.